

Gülen Sinem TEK
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

Ulaşım Araçlarının İpoteği

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

ULAŞIM ARACI İPOTEĞİ KAVRAMI, ULAŞIM ARACI İPOTEĞİNİN KONUSU VE BENZER KAVRAMLARDAN FARKI

I. Ulaşım Aracı İpoteği Kavramı ve Ulaşım Aracı İpoteğinin Konusu	11
A. Ulaşım Aracı İpoteği Kavramı	11
1. Ulaşım Aracı İpoteğinin Tanımı	12
2. Ulaşım Aracı İpoteğinin Hukukî Niteliği	14
a. Taşınır Rehninin Bir Türü Olması	14
b. Alacağa Bağlı (Fer'i) Bir Hak Olması	16
3. Ulaşım Aracı İpoteğine Uygulanacak Hükümler.....	20
a. Gemi İpoteğine Uygulanacak Hükümler	20
b. Hava Aracı İpoteğine Uygulanacak Hükümler.....	23
c. Motorlu Taşıt İpoteğine Uygulanacak Hükümler	24

B. Ulaşım Aracı İpoteğinin Konusu	26
1. Geminin Tanımı ve Üzerinde İpotek Tesis Edilebilen Gemi Kavramı.....	26
a. Geminin Tanımı.....	27
b. Üzerinde İpotek Tesis Edilebilen Gemi	29
2. Hava Aracının Tanımı ve Üzerinde İpotek Tesis Edilebilen Hava Aracı Kavramı	31
a. Hava Aracının Tanımı.....	32
b. Üzerinde İpotek Tesis Edilebilen Hava Aracı.....	32
3. Motorlu Taşıtın Tanımı ve Üzerinde İpotek Tesis Edilebilen Motorlu Taşıt Kavramı.....	34
a. Motorlu Taşıtın Tanımı	34
b. Üzerinde İpotek Tesis Edilebilen Motorlu Taşıt	35
II. Ulaşım Aracı İpoteğinin Benzer Kavramlardan Farkı	36
A. Ulaşım Aracı İpoteğinin Diğer Rehin Türlerinden Farkı	36
1. Ulaşım Aracı İpoteğinin Teslime Bağlı Taşınır Rehninden Farkı.....	37
2. Ulaşım Aracı İpoteğinin Taşınmaz İpoteğinden Farkı.....	41
B. Ulaşım Aracı İpoteğinin Diğer Teslimsiz Teminatlardan Farkı.....	45
1. Ulaşım Aracı İpoteğinin Teminat Amaçlı İnançlı İşlemden Farkı.....	46
2. Ulaşım Aracı İpoteğinin Mülkiyeti Saklı Tutma Anlaşmasından Farkı.....	49
3. Ulaşım Aracı İpoteğinin Taşınırlara İlişkin Finansal Kiralama Sözleşmesinden Farkı.....	54

İkinci Bölüm

ULAŞIM ARACI İPOTEĞİNİN KURULUŞU

I. Ulaşım Aracı İpoteğinin Hukukî Sebebi.....	61
A. Sözleşme	61

1. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Hukukî Niteliği.....61
 - a. Sui Generis Sözleşme Olması61
 - b. Borç Sözleşmesi Olması62
 - c. Tek Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması62
2. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler 64
3. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları65
 - a. Şekil65
 - b. Ehliyet 69
 - c. Diğer Geçerlilik Şartları.....71
4. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Tarafları73
5. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Benzer Sözleşmelerden Farkları.....75
 - a. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Aynı Sözleşmeden Farkları 75
 - b. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Ön Sözleşmeden Farkları76
6. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Kurulma Şekilleri79
 - a. Genel Olarak.....79
 - b. Genel İşlem Koşulları Dâhilinde Kurulması Sorunu79
 - c. Ticarî İşletme Rehni Dâhilinde Kurulması Sorunu..... 82
7. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmesinin Unsurları..... 86
 - a. Objektif Esaslı Unsurlar..... 87
 - aa. İpotek Tesisine Yönelik Anlaşma..... 87
 - bb. İpoteğe Konu Olacak Ulaşım Aracının Belirlenmesi 88
 - cc. Güvence Altına Alınan Alacağın Miktar Olarak Belirlenmesi 88
 - b. Sübjektif Esaslı Unsurlar.....89
 - aa. Sübjektif Esaslı Unsurların Alacağın Temliki Karşısındaki Durumu..... 90
 - bb. Sübjektif Esaslı Unsurların Vasıflandırılması91
 - (1) Teminat Sözleşmesi ve İfasına İlişkin Klozlar91

(2) İpotek Hakkının Varlığına ve Sağlanan Teminata İlişkin Klozlar.....	92
(3) İpotek Konusu Ulaşım Aracına İlişkin Klozlar...	94
(4) Teminat Kapsamındaki Alacağa İlişkin Klozlar.	94
(5) İpoteğin Paraya Çevrilmesine İlişkin Klozlar	94
8. Ulaşım Aracı İpoteği Sözleşmenin İfası ve İfa Etmemenin Sonuçları.....	100
B. Kanun Hükümü – Yapı Alacaklısı İpoteği.....	101
1. Yapı Alacaklısı İpoteğinin Tanımı ve Hukukî Niteliği.....	104
a. Yapı Alacaklısı	104
b. Yapı Alacaklısı İpoteğinin Hukukî Niteliği.....	113
2. Yapı Alacaklısı İpoteğinin Süresi.....	120
3. Yapı Alacaklısı İpoteğinin Şartları	121
a. Alacağın Yapım veya Onarımdan Kaynaklanmış Olması.....	123
b. Alacağın Çekişmeli Olmaması.....	123
c. Malikin Alacak İçin Başka Güvence Göstermemesi.....	127
C. Diğer Sebepler	128
II. Tescil Talebi ve Tescil.....	130
A. Tescil Talebi.....	130
1. Tescil Talebinin Hukukî Niteliği.....	131
2. Tescil Talebinde Bulunmaya Yetkili Kişi.....	133
a. Malik.....	133
b. İpotek Alacaklısı	136
3. Tescil Talebinin Şekli ve İçeriği	136
B. Tescil.....	137
1. Tescilin Hukukî Niteliği.....	137
a. Genel Olarak.....	137
b. Trafik Sicilinden Kaynaklanan Tartışmalar	139
2. Tescilin Kapsamı	141
a. İpotek Alacaklısı	141

b. İpoteğin Sırası	142
aa. Gemi ve Hava Araçlarında İpoteğin Sırası.....	142
(1) Genel Olarak Sabit Dereceler Sistemi.....	142
(2) Ulaşım Aracı İpoteği ile Diğer Aynî Haklar Arasındaki Sıra İlişkisi	149
(3) Yapı Alacaklısı İpoteğinde Sıra ve Öncelik Hakkı.....	152
bb. Motorlu Taşıtlarda İpoteğin Sırası	161
c. Teminat Kapsamındaki Alacağın Miktarı.....	164
aa. Alacağın Kapsamı.....	164
(1) Anapara	166
(2) Takip Giderleri	167
(3) Gecikme Faizi.....	168
(4) Sözleşmesel Faiz.....	170
(5) Ulaşım Aracının Korunması İçin Yapılan Zorunlu Masraflar	172
bb. Alacağın Niteliği.....	173
(1) Yabancı Para İpoteğinin Şartları	173
(2) Yabancı Para İpoteğinin Tesisi	176
3. Tescilin Hükümleri.....	179
a. Sicil Kayıtlarının Geçerliliği Açısından.....	179
b. Geçerli Bir Hukukî Sebebe Bağlı Olup Olmaması Açısından.....	180
c. Zamanaşımı Açısından	182

Üçüncü Bölüm

ULAŞIM ARACI İPOTEĞİNİN HÜKÜMLERİ VE SONA ERMESİ

I. Ulaşım Aracı İpoteğinin Hükümleri	183
A. Ulaşım Aracı İpoteğinin Kapsamına İlişkin Hükümler	183
1. Ulaşım Aracının Kendisi ve Kaim Değeri.....	185
2. Ulaşım Aracının Bütünleyici Parçaları.....	191

3. Ulaşım Aracının Eklentileri.....	194
4. Ulaşım Aracının Semeresi.....	200
B. Ulaşım Aracı İpoteğinin Değerinin Korunması İçin Alınacak Tedbirlere İlişkin Hükümler	202
1. Tedbir Alınmasının Genel Şartı Olarak Ulaşım Aracının Değerinin Azalması ya da Değerinin Azalması Tehlikesi	203
2. Alınacak Tedbirler.....	207
a. Gemiler Açısından Alınacak Tedbirler	207
aa. Geminin Değerinin Azalması Hâlinde Alınacak Tedbirler	207
bb. Geminin Değerinin Azalması Tehlikesine Karşı Alınacak Tedbirler.....	210
cc. Geminin Değerinde Azalmanın Başlaması ve Devam Etmesi Hâlinde Alınacak Tedbirler.....	212
b. Hava Aracı ve Motorlu Taşıtlar Açısından Alınacak Tedbirler	213
aa. Hava Aracı ya da Motorlu Taşıt Malikinin Kusurlu Olması İhtimalinde Alınacak Tedbirler	213
(1) Hava Aracı ya da Motorlu Taşıtın Değerinin Azalması Hâlinde Alınacak Tedbirler	213
(2) Hava Aracı ya da Motorlu Taşıtın Değerinin Azalması Tehlikesinin Bulunması veya Değer Azalmasının Başlaması Hâlinde Alınacak Tedbirler.....	214
bb. Hava Aracı ya da Motorlu Taşıt Malikinin Kusurlu Olmaması Hâlinde Alınacak Tedbirler	216
C. İpoteğe ve İpoteğin Teminatı Kapsamındaki Alacağa Dair Hukuki İşlemlere İlişkin Hükümler	217
1. İpoteğe İlişkin Hükümler.....	217
a. Ulaşım Aracı Üzerindeki İpoteğin Tadili.....	217
b. Ulaşım Aracı Üzerindeki İpoteğin Kaldırılması.....	218
2. Teminat Kapsamındaki Alacağa İlişkin Hükümler	225
a. Alacığın Temlikinin Ulaşım Aracı İpoteğine Etkisi	225

b. Borcun Üstlenilmesinin Ulaşım Aracı İpoteğine Etkisi.....	228
II. Ulaşım Aracı İpoteğinin Sona Ermesi.....	234
A. Ulaşım Aracı İpoteğinin Sona Erme Sebepleri	235
1. Alacağın Sona Ermesi.....	235
2. Ulaşım Aracı İpoteğinin Paraya Çevrilmesi.....	238
3. Alacaklının İpotekten Feragat Etmesi.....	240
4. Mahkeme Kararı.....	241
5. Ulaşım Aracının Sicilden Terkin Edilmesi	243
a. Ulaşım Aracının Sicilden Talep Üzerine Terkini	243
b. Ulaşım Aracının Re'sen Terkini.....	247
6. Diğer Sebepler	250
B. Sona Ermiş Ulaşım Aracı İpoteğinin Terkini.....	252
1. Terkinin Hukuki Niteliği	252
a. Aynî Hakkı Sona Erdirici Terkin	252
b. Sicil Düzeltici Terkin	253
2. Terkin Talebinde Bulunacak Kişiler	253
SONUÇ	255
KAYNAKÇA	259